

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت تحقیقات و فناوری
مدیریت امور پژوهشی

شهریور ماه ۱۴۰۳

نشست خبری برای ارائه پیام پژوهشی

امنیت غذایی برای همه مادران: راهکارهای عملی برای

کاهش نابرابری در سلامت بارداری

مجری اصلی:

دکتر امیرحسین تکیان، دانشکده بهداشت

طرح تحقیقاتی با عنوان "سنجش نابرابری امنیت غذایی براساس شاخص های منتخب در جمعیت مادران باردار مراجعه کننده به مراکز سلامت جامعه دانشگاه علوم پزشکی تهران و ارائه پیشنهادات سیاستی شواهد محور جهت بهبود" توسط آقای دکتر امیرحسین تکیان عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران به عنوان مجری اصلی اجرا شده و در سال ۱۴۰۳ خاتمه یافته است. این پژوهش ارزشمند توانسته است به ارتقای سطح دانش و سلامت در حوزه نابرابری و امنیت غذایی مادران باردار کمک نماید. در ادامه خلاصه ای از پیام پژوهش و کاربرد آن در راستای ارتقای سلامت جامعه برای استفاده از ذینفعان توسط مجری محترم به اشتراک گذاشته شده است. امید است این دستاورد بتواند راهگشای توسعه و کاربردی شدن نتایج پژوهش ها باشد.

✍ خود را معرفی کرده و سوابق علمی و اجرایی مرتبط با طرح حاضر را مختصر بیان کنید.

اینجانب دکتر امیرحسین تکیان، استاد سیاستگذاری سلامت، عضو هیات علمی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران، رئیس و بنیانگذار مرکز تعالی سلامت جهانی هستم. بیش از ۲۰ سال سابقه ی آموزشی و پژوهشی در حوزه سیاستگذاری نظام سلامت، با محوریت عدالت در سلامت، حکمرانی خوب سلامت و تحلیل پیشرفته سیاستگذاری آگاه از شواهد و مطالعات بین المللی سلامت دارم. پیش از این، مدیریت و مشاوره علمی ده ها طرح پژوهشی ملی و بین المللی را به عهده داشته ام. پژوهش حاضر، در راستای ارتقای عدالت و امنیت غذایی مادران باردار اجرا شد.

✍ تیم مجریان و همکاران طرح را همراه با وابستگی سازمانی آنها معرفی فرمایید.

- دکتر امیرحسین تکیان، استاد سیاستگذاری سلامت (دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران)
- دکتر علیرضا اولیایی منش (مرکز تحقیقات عدالت در سلامت، موسسه ملی تحقیقات سلامت)
- دکتر مهدی یاسری (دانشکده بهداشت، اپیدمیولوژی و آمار زیستی)
- دکتر گلناز رجاییه (دانشکده بهداشت)

- دکتر عفت محمدی (مرکز تحقیقات عدالت در سلامت)
- دکتر میترا ذبیحی (معاونت بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران)
- دکتر عاطفه سادات صفوی (مرکز آموزش ضمن خدمت)
- دکتر فاطمه رجبی (مرکز تحقیق و توسعه سیاست‌های دانشگاهی)
- دکتر سحر بنی‌عامریان (معاونت بهداشت)
- دکتر فاطمه محمدی نصرآبادی (انستیتو تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی)

✍ مخاطبان نتایج و پیام حاصل از طرح پژوهشی شما چه افراد/گروه‌هایی هستند؟

مخاطبان اصلی این طرح شامل معاونت بهداشت وزارت بهداشت، مدیران عالی نظام سلامت و سیاستگذاران حوزه تغذیه، دفاتر بهبود تغذیه و عدالت در سلامت، پژوهشگران حوزه سلامت مادر و کودک و همچنین کلیه کارشناسان بهداشتی و کارکنان مراقبت اولیه سلامت می‌باشند.

✍ یک عنوان کوتاه، جذاب و قابل فهم برای مخاطبان که نمایانگر پیام اصلی پژوهش شما باشد، بیان کنید.

کاهش نابرابری امنیت غذایی در مادران باردار: گامی به سوی سلامت نسل آینده

✍ پیام کلیدی پژوهش شما چیست؟

نتایج این طرح نشان داد بیش از ۴۰٪ مادران باردار با ناامنی غذایی مواجه‌اند. مهم‌ترین عوامل اثرگذار شامل شرایط اقتصادی، تحصیلات، ملیت، محل سکونت و شاخص توده بدنی (BMI) بود. ارتقای سلامت مادران باردار نیازمند برنامه‌های آموزشی، حمایت‌های رفاهی و مداخلات چندوجهی است تا نسل آینده سالم‌تری در کشور داشته باشیم.

✍ پیام پژوهشی خود را در قالب زیر بسط دهید و بیان کنید که "چه کسی"، "چه چیزی"، "چرا" و "کجا"

از نتایج پژوهش شما استفاده می‌کند.

- اهمیت و نوآوری موضوع
- این مطالعه برای نخستین بار نابرابری‌های مرتبط با امنیت غذایی مادران باردار را در کشور بررسی کرد و به عنوان یک پروژه پیشگام، ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی را با رویکرد جامع، شناسایی و معرفی می‌کند.

- مهمترین نتایج طرح به زبان غیر تخصصی
در این پژوهش با بررسی ۱۵۳۶ مادر باردار، مشخص شد ۴۲٪ آنها دچار ناامنی غذایی هستند که با وضعیت اقتصادی، تحصیلات، ملیت، محل زندگی و شاخص توده بدن ارتباط مستقیم دارد. مناطق جنوبی تهران بیشترین میزان ناامنی غذایی را نشان دادند. ارتقای آگاهی و آموزش تغذیه، مهم‌ترین گام برای بهبود این وضعیت است.
- موارد کاربرد نتایج طرح
کاربرد نتایج این طرح در اولویت‌دهی آموزشی به مادران باردار در مراکز سلامت، طراحی و اجرای برنامه‌هایی برای کمک به اقشار آسیب‌پذیر، استفاده از رسانه ملی و شبکه‌های اجتماعی برای ارتقای دانش تغذیه‌ای، و حمایت از مادران نیازمند تامین غذای گرم و حمایت مشاوره‌ای است. این نتایج می‌تواند راهنمای سیاست‌گذاران و مدیران سلامت برای تدوین برنامه‌های عدالت‌محور باشد.

✍ دو تأثیر و یا کاربرد اصلی پژوهش شما چیست؟

تأثیر اول: کمک به کاهش فقر و نابرابری در امنیت غذایی مادران باردار
تأثیر دوم: ارتقای سیاستگذاری مؤثر و آموزش جامع در حوزه سلامت مادر و کودک

✍ محدودیت‌های شواهد و نتایج به دست آمده در طرح شما چه بوده است؟

محدودیت اصلی، عدم سنجش شاخص‌های بالینی به دلیل محدودیت بودجه و تکیه بر اطلاعات پرسشنامه‌ای بود. همچنین، دسترسی دشوار به برخی گروه‌های مهاجر و مشکلات زبان می‌تواند بر دقت بعضی داده‌ها تأثیر گذاشته باشد.

✍ انجام چه پژوهش‌هایی را در ادامه تحقیق خود پیشنهاد می‌دهید که می‌تواند منجر به کاربردی‌تر شدن

نتایج و تأثیر بیشتر یافته‌های شما شود؟

پیشنهاد می‌شود مطالعات بعدی با نمونه بزرگ‌تر و سنجش شاخص‌های سلامتی و پیامدهای بالینی مادر و نوزاد، همچنین بررسی مداخلات عملی در گروه‌های پرخطر ادامه یابد تا راهکارهای دقیق‌تر و اثربخشی ارائه شود.

✍ ادامه مسیر کاربردی کردن یا اجرای پژوهش‌های آتی، به چه حمایت‌هایی از سمت مسئولین و نهادهای

مرتبط نیاز دارد؟

حمایت مالی و ساختاری وزارت بهداشت، همکاری سازمان‌های حمایتی، ارایه امکانات آزمایشگاهی برای ارزیابی بالینی مادران و تقویت مشارکت بین بخشی در سطح محلی و ملی ضروری است.

✍ آیا نتایج طرح شما منجر به تغییری در ابعاد اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی، آموزشی، ارزش‌های دینی یا قوانین سازمان غذا و دارو شده است؟

پس از اعلام نتایج پژوهش به معاونت بهداشت، برخی دستورعمل‌ها و برنامه‌های آموزشی در حوزه سلامت مادران به ویژه در مناطق آسیب‌پذیر به روز شده است. تاکید بر امنیت غذایی مادران و توجه به عوامل اجتماعی موثر بر سلامت آنها، به عنوان معیاری کلیدی در برنامه‌های مراقبت بارداری در نظر گرفته می‌شود و امید است با تداوم پژوهش و همکاری مدیران، شاهد بهبود وضعیت مادران و فرزندان باشیم.

✍ در صورتی که این طرح منتج به مقاله شده است لینک مقاله (ها) را اعلام کنید.
در حال حاضر ۴ مقاله ناشی از این پروژه سابمیت شده و دو مقاله دیگر در حال نگارش هستند.

✍ اگر مخاطبان یا سایر پژوهشگران بخواهند با شما ارتباط برقرار کنند، مسیر ارتباطی شما چیست؟

دکتر امیرحسین تکیان
ایمیل: takian@tums.ac.ir

✍ حداکثر چهار مرجع اصلی استفاده شده در طرح خود را ذکر نمایید:

1. Carmichael SL, Yang W, Herring A, Abrams B, Shaw GM. Maternal food insecurity is associated with increased risk of certain birth defects. J Nutr. 2007;137(9):2087–92.
2. Middleton, P.F., Lassi, Z. S., Tran, T. S., Bhutta, Z. A., Bubner, T., Flenady, V., & Crowther, C. A., Nutrition interventions and programs for reducing mortality and morbidity in pregnant and lactating women and women of reproductive age: a systematic review. . CAMPBELL SYSTEMATIC REVIEWS, 2013. 8.(1)
3. Szwajcer EM, Hiddink GJ, Koelen MA, van Woerkum CMJ. Nutrition-related information-seeking behaviours before and throughout the course of pregnancy: consequences for nutrition communication. Eur J Clin Nutr. 2005;59(S1):S57–S65.
4. Abdirahman, M. K. (2019). Nutrition knowledge, dietary practices and nutrition status of pregnant adolescents in Mandera County, Kenya.

✍ در خاتمه، اگر توضیح یا نکته دیگری باقی مانده، بیان کنید.

ظاهر شدن امنیت غذایی مادران به عنوان یک موضوع حیاتی در سلامت نسل آینده نیازمند توجه مداوم مدیران و همکاری تمامی ارکان نظام سلامت است. ادامه این مسیر حمایت بین‌رشته‌ای و پژوهش‌های میدانی را می‌طلبد.

شناسنامه خبر

عنوان طرح: سنجش نابرابری امنیت غذایی براساس شاخص‌های منتخب در جمعیت مادران باردار مراجعه کننده به مراکز سلامت جامعه دانشگاه علوم پزشکی تهران و ارایه پیشنهادات سیاستی شواهد محور جهت بهبود

کد طرح: ۶۳۹۹۹

مجری اصلی: دکتر امیرحسین تکیان

تاریخ اختتام: ۱۴۰۳/۰۶/۲۶

لینک مقاله: در دست انتشار